

नेपाल राजपत्र

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ४९) काठमाडौं, असार १७ गते २०५६ साल (अतिरिक्ताङ्क १५(ग))

भाग १

संसद सचिवालयको सूचना

श्री ५ महाराजाधिराजबाट संसदको सोहीँ अविधेशनमा दुवै सदनको संयुक्त बैठकलाई सम्बत् २०५६ साल आषाढ १७ गते विहिवारका दिन बक्सेको सम्बोधन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ।

शाही सम्बोधन

प्रतिनिधि सभाका सभामुख,
राष्ट्रिय सभाका अध्यक्ष तथा
सांसदहरू,

१. आम निर्वाचन पछि संसदको यस सोहीँ अधिवेशनलाई सम्बोधन गर्न पाउँदा हामीलाई खुशी लागेको छ। नेपाली जनताको उत्साहपूर्ण सहभागितामा सम्पन्न यस प्रजातान्त्रिक अभ्यासबाट बहुदलीय संसदीय आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र बागु हुनेछ।

३६७

व्यवस्था अझ सुदृढ हुँदै गएकोछ । राजनीतिक स्थिरता, सुशासन, सचेत नागरिक समाज र शान्तिपूर्ण प्रजातान्त्रिक अभ्यासद्वारा नेपाललाई आगामी शताब्दीको प्रथम चरणमा नै समुन्नत र समतामूलक राष्ट्रको रूपमा विकसित गर्ने दिशामा नयाँ जनादेश प्राप्त मेरो सरकारले अझ बढी बलियो आधारशिलाको निर्माण गर्नेछ ।

२. गरीबी निवारण मेरो सरकारको विकास प्रयास, योजना र कार्यक्रमको मूल उद्देश्य हो । यो उद्देश्य प्राप्तिको लागि मेरो सरकार जनताको आयवृद्धि हुने, रोजगारी बढाउने तथा आर्थिक एवं सामाजिक क्षेत्रमा व्याप्त भेदभाव र असमानतालाई हटाउने विभिन्न नीति र कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्न प्रतिबद्ध छ । यस क्रममा मेरो सरकारले ग्रामीण जनताको गरीबी र बेरोजगारी समस्यालाई समाधान गर्न र कृषिमा आश्रित अधिकांश जनताको जीवनस्तर उठाउन कृषिको व्यावसायीकरण, कृषिजन्य उद्योगको स्थापना, ग्रामीण पूर्वाधार विकास, पर्यटन तथा साना एवं घरेलु उद्योग व्यवसाय प्रवर्द्धन गर्ने नीति अवलम्बन गर्नेछ । निरपेक्ष गरीबीको रेखामुनि रहेका परिवारहरूको जीवनस्तर उकास्न ग्रामीण विकासका लागि प्रतिबद्ध बैंक एवं अन्य लघु कर्जा प्रदान गर्ने संस्थाबाट सुलभ ऋण परिचालन गरी स्वरोजगारका अवसरहरू श्रृजना गरिनेछ । वृद्ध, विधवा, असहाय र अपांगहरूको लागि सामाजिक सुरक्षाको कार्यक्रमलाई प्रभावकारी ढंगले कार्यान्वयन गरिनेछ । देशका उत्पीडित, दलित, आदिवासी, जनजाति तथा महिलाहरूको हकहित संवर्द्धन गर्न र जीवनस्तर उठाउन विकास निर्णयहरूमा उनीहरूको सहभागिताका लागि ठोस नीति र कार्यक्रम लागु गरिनेछन् । यस्का

(३)
आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

साथै मेरो सरकारले देशमा विद्यमान सुकुम्बासी र कमैयाहरूको समस्या समाधान गर्न समयवद्ध कार्यक्रम ल्याउने छ । शक्ति विकेन्द्रीकरणको माध्यमबाट “गाउँको अधिकार गाउँलाई दिने” नीति अनुरूप हाल लागु गरिएको स्थानीय स्वायत्त शासन ऐनको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न मेरो सरकार कटिबद्ध रहनेछ । देशको सन्तुलित विकासको अनिवार्यतालाई ध्यानमा राखी मानव विकास परिसूचकको आधारमा ज्यादै पछाडि परेका हिमाली तथा उच्च पहाडी जिल्लाहरूको समुचित विकास गर्न ती क्षेत्रहरूमा शिक्षा, स्वास्थ्य, संचार, यातायात, विद्युत जस्ता पूर्वाधारको विस्तार एवं अन्य रोजगारमूलक कार्यक्रमहरू विशेष प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइनेछ । वन व्यवस्थापन कार्यक्रमहरूलाई प्रभावकारी बनाउँदै मुलुकको वन क्षेत्रलाई उत्पादनशील, रोजगारीमूलक तथा आयमूलक बनाउँदै लगिनेछ ।

३. मुलुकको जन धनको सुरक्षा गर्न तथा शान्ति सुव्यवस्थालाई सुदृढ बनाउन अझ सजग र सक्रिय रही मेरो सरकारले यसका लागि आवश्यक नीतिगत र प्रशासनिक कदम चाल्नेछ । भ्रष्टाचार निवारण गर्ने निकायहरूको भूमिकालाई स्वच्छ र प्रभावकारी पार्नुको साथै त्यस सम्बन्धी विद्यमान ऐन, नियम र कार्यविधिमा समसामयिक सुधार थालिनेछ । नेपाली नागरिकलाई सरल रूपमा नागरिकता उपलब्ध गराउने कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडी बढाइनेछ ।

४. लोककल्याणकारी राज्यको अवधारणा अनुरूप सरकारले निर्वाह गर्ने दायित्व र भूमिका मेरो सरकारले अझ सुदृढ गर्दै लानेछ । काठमाडौं उपत्यका लगायत मुलुकका विभिन्न शहरी तथा ग्रामीण

क्षेत्रका जनतालाई स्वच्छ खानेपानी पुर्याउन र सरसफाई सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्न मेरो सरकार प्रतिबद्ध छ । अत्यावश्यकिय स्वास्थ्य सेवा सबै जनतामा पुर्याउने नीति मेरो सरकारले लिनेछ । महिला शिक्षालाई प्रोत्साहित गर्दै लैजान उच्च शिक्षातह सम्म छात्रवृत्तिको प्रभावकारी कार्यक्रम ल्याइनेछ । मेरो सरकार युवा शक्तिको विकास र परिचालन, महिला सशक्तिकरणमा जोड दिन एवं वालश्रम निषेध गर्न कटिबद्ध रहनेछ । शिक्षाको गुणस्तरमा सुधारसंगै नैतिक एवं प्राविधिक शिक्षामा जोड दिदै स्वरोजगारका लागि सक्षम तथा मुलुकको विकास कार्यको लागि आवश्यक जनशक्ति निर्माण गर्ने शिक्षा नीतिको अवलम्बन गरिनेछ । मेरो सरकारले देशमा विद्यमान बेरोजगारी समस्यालाई समाधान गर्न स्वदेशी एवं वैदेशिक रोजगारीको लागि विशेष कार्यक्रम ल्याउनेछ ।

५. गरीबी निवारणको मूल उद्देश्य प्राप्तिको लागि मेरो सरकारले मूलतः कृषि, जलश्रोत, पर्यटन, भौतिक पूर्वाधार विकास तथा उद्योग-वाणिज्य जस्ता क्षेत्रमा आर्थिक गतिविधिहरूलाई विस्तारित गर्ने तर्फ ध्यान केन्द्रित गर्नेछ । नेपालको समग्र आर्थिक रुपान्तरणका लागि कृषि क्रान्तिको आवश्यकतालाई महशूस गर्दै कृषि क्षेत्रको लगानीमा वृद्धि तथा व्यावसायिकीकरण गरी रोजगारी वृद्धि गर्नका लागि दीर्घकालीन कृषि योजनालाई सशक्त रूपमा कार्यान्वयन गर्न कृषि सडक, सिंचाइ, रासायनिक मल, ग्रामीण विद्युतीकरण एवं कृषि ऋण प्रवाहलाई सघन र एकीकृत रूपमा विस्तारित गरिनेछ । कृषिजन्य उपजको आन्तरिक एवं अन्तरराष्ट्रिय बजार प्रवर्द्धन गर्न सहकारी संस्था एवं निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।

६. मेरो सरकारले "जलश्रोतको विकास : राष्ट्रिय समृद्धिको आधार" आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

४३ 250

भन्ने मान्यता अन्तर्गत रही यस क्षेत्रको समष्टिगत विकासका लागि राष्ट्रिय सहमतिका आधारमा एक राष्ट्रिय रणनीति तर्जुमा गर्नेछ । जलविद्युत् आयोजनाहरूको विकासमा आन्तरिक तथा बाह्य निजी पूंजी लगानी आकर्षण गर्न विद्यमान नीति र कानूनमा समसामयिक सुधार गरिने विधेयक संसदमा प्रस्तुत गरिनेछ । सिंचाइ आयोजनाहरूको दिगो र प्रभावकारी संचालन तथा मर्मत, संभार तथा संचालनमा कृषक उपभोक्ताको सहभागिता बढाउँदै लगिनेछ ।

७. पर्यटन क्षेत्रको संख्यात्मक तथा गुणात्मक विकासका लागि धार्मिक, सांस्कृतिक एवं स्थानीय शीलपकलाको संवर्द्धन तर्फ विशेष ध्यान दिइनेछ । यसका लागि कानूनमा आवश्यक सुधार गरिनेछ । आन्तरिक पर्यटनको विकास र विस्तार गर्न तथा पर्यावरण अनुकूल पर्यटनको प्रवर्द्धन गर्न जनचेतना जगाउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । पर्यटन उद्योगलाई ग्रामीण स्तर सम्म पुऱ्याउने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

८. मेरो सरकारले उद्योग बाणिज्य क्षेत्रहरूलाई गतिशील बनाउँदै लैजान, स्वदेशी र विदेशी लगानी आकर्षित गर्न थप नीतिगत, कानूनी, प्रशासनिक र प्रक्रियागत सुधार गर्दै मुलुकको अर्थ-व्यवस्थालाई अभ्र आकर्षक उदार र प्रतिस्पर्धायुक्त बनाउनेछ । मेरो सरकारले खनिज अन्वेषण एवं विकास तथा खनिजमा आधारित उद्योगको स्थापना र प्रवर्द्धनलाई प्रोत्साहित गर्न स्वदेशी तथा विदेशी निजी लगानी र प्रविधि आकर्षित हुने कार्यक्रम ल्याउनेछ । सूचना प्रविधि

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि लागु हुनेछ।

पार्कको विकासमा निजी क्षेत्रलाई सहभागी बनाई निर्यातमुखी कार्यक्रमहरू अगाडि बढाइनेछन् ।

९. यसै गरी मेरो सरकारले कृषि तथा औद्योगिक उत्पादन र तिनको गुणस्तरमा वृद्धि गरी निर्यात व्यापारको विविधीकरण र प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिनेछ । मेरो सरकारले उद्योग व्यापार क्षेत्रको पूर्वाधारको सुविधामा वृद्धि गर्ने तथा पारवहन सुविधामा सुधार ल्याउनेछ ।
१०. मेरो सरकारले वैदेशिक निर्भरता क्रमशः कम गर्दै आत्मनिर्भर अर्थतन्त्रको विकास गर्ने लक्ष्यका साथ वैदेशिक सहायताको उत्पादनशील प्रयोग माथि जोड दिनेछ । खर्चको व्यवस्थापन, राजस्व परिचालन र आर्थिक अनुशासनमा मेरो सरकारले विशेष जोड दिनेछ । निर्यात क्षेत्र र राष्ट्रिय प्राथमिकताका क्षेत्रहरूमा सुलभ रूपमा बैंक कर्जा उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ । विगतका अनुभवहरूको आधारमा आवश्यकता अनुसार सार्वजनिक संस्थानहरूको निजीकरण गर्ने प्रक्रियालाई प्रभावकारी बनाइनेछ । मूल्य अभिवृद्धि करलाई सरल र द्विविधा रहित बनाउँदै यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
११. मेरो सरकारले जनतामा सेवा पुऱ्याउने सरकारी निकायहरूको क्षमतामा विस्तार गर्दै प्रशासन यन्त्रको कार्यकुशलतामा वृद्धि गर्ने तर्फ जोड दिनेछ । प्रशासनलाई दक्ष, कम खर्चिलो, उच्च मनोबलयुक्त र जिम्मेवारीपूर्ण बनाउँदै सुशासनको लागि मेरो सरकार क्रियाशील रहनेछ ।
१२. मेरो सरकारले संयुक्त राष्ट्र संघको वडापत्रमा निहित सिद्धान्तहरू

प्रति अटल आस्था राख्दै असंलग्न परराष्ट्र नीति अवलम्बन गर्दै जानेछ । गत वर्ष हामीबाट गरिबक्सेको गणतन्त्र भारतको राजकीय भ्रमण, हाम्रा प्रधानमन्त्रीबाट भएको जापान, दक्षिण अफ्रिका तथा कतारको भ्रमणबाट नेपाल र ती मित्र राष्ट्रहरू बीच रहेको परम्परागत घनिष्ठ सम्बन्ध अझ सुदृढ हुन गएकोछ । हाम्रो निमन्त्रणामा निकट भविष्यमा नै हुन लागेको श्रीलङ्काकी महामहिम राष्ट्रपति श्रीमती चन्द्रिका भण्डारानायक कुमारातुङ्गाको नेपालको राजकीय भ्रमणले हाम्रो दुई देश बीच रहिआएको मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध अझ सुदृढ हुन जाने छ भन्ने विश्वास हामीले लिएका छौं । भारतसंग सम्पन्न भएको पारवहन सन्धिले दुई देश बीचको सम्बन्धमा नयाँ आयाम थपेको छ । यसवर्ष नेपालमा आयोजना हुन लागेको सार्कको एघारौँ शीर्षस्थ सम्मेलनलाई सफल पार्ने काममा सम्पूर्ण देशवासीको पूर्ण सहयोगको अपेक्षा राख्दै मेरो सरकार दक्षिण एशियाली क्षेत्रीय सहयोग संगठनलाई बढी कार्यमूलक एवं परिणाममुखी बनाउनेतर्फ प्रयत्नशील रहनेछ । आठौँ दक्षिण एशियाली खेलकूद काठमाडौँमा सम्पन्न गर्न मेरो सरकार कटिबद्ध छ । मेरो सरकारले भूटानी शरणार्थीहरूको समस्याको शान्तिपूर्ण समाधानको लागि कूटनीतिक प्रयास जारी राख्नेछ ।

१३. हालै सम्पन्न संसदीय निर्वाचनको सफलतामा योगदान पुर्याउने सम्पूर्ण देशवासीहरूलाई मेरो सरकार धन्यवाद ज्ञापन गर्दछ । जनताको आकांक्षा पूरा गर्ने जिम्मेवारीप्राप्त यो सरकार बहुदलीय प्रजातन्त्रलाई मर्यादित एवं संस्थागत गर्दै मुलुकको विकास कार्यमा निष्ठापूर्वक संलग्न रहनेछ । नेपाली जनताको आर्थिक समृद्धिका अभियानमा संलग्न सबै देशवासी, मित्र राष्ट्रहरू तथा अन्तरराष्ट्रिय आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

२३३

संघ संस्थाहरू प्रति आभार व्यक्त गर्दै मेरो सरकार सम्बद्ध सबै पक्षबाट निरन्तर सहयोग र सद्भावको अपेक्षा गर्दछु ।

श्री पशुपतिनाथले हामी सबैको कल्याण गरुन् !

जय नेपाल !

हुकुम बक्सैबमोजिम,
ईश्वरप्रसाद उपाध्याय
संसदको महासचिव